

FRITT LAND

Sambandskontoret

Nr. 35 - 1. årg.

Mandag 5. juni 1944.

KONGE OG FOLK

Verdens deleggelsen vokser stadig med katastrofale dimensjoner, og det gjenoppbygningsarbeid som etter krigen skal tvinge menneskeheten tilbake til noenlunde normale tilstander vil komme til å by på nesten uoverkommelige vansker. Stakkar det folk som da lar seg overvinne av vanskelighetene, og forville av politiske spekulanter så det glemmer at den eneste bro som bærer er absolutt samhold.

Heldigvis er Norge ikke en republikk. Konkursen og striden om statssjefsposten slipper vi iallfall, og en regjering som representerer hjemmefrontens samling bør vi kunne få uten alt for megen strid om den ting. De egenskaper som det norske folk i disse årene har vist seg i kjempesiddelse av er nettopp de stats og samfunnsbyggende som det i sin almindelighet er slikt uår på. Den årelange ulike kamp har vist oss hvilken styrke det er i samholdet. Og denne samholdets styrke, må ikke svikte under etterkrigstidens krav - Holder den så vil det gå oss godt, hvis ikke går det galt, og som med oss så også med verden i sin almindelighet. Gid det ikke var fullt så alvorlig som det er sagt, men det er det.

Et menneske, eller den ide det personifiserer, kan ikke erstatte de verdier som nå er lagt i ruiner, men det kan hjelpe og støtte oss et godt stykke på vei under gjenreisningen. HAN kan det, og vil i enda høyere grad komme til å gjøre det - Kong Håkon. At Quisling aldri kan omtale ham uten med de aller bitreste, mest hatefulle ord, er rimelig nok. Hadde ikke kongen stått der i det avgjørende øyeblikk som Norges rikes uryggelige vern og beskytter, istedenfor et tilfeldig plasert menneske på en statssjefspost, ja, da hadde spillet for forederne vært så meget enklere. Kongen stod fast og urokkelig selv overfor henstillingen om abdikasjon, og Quisling kunne bare bjeffe som en skrent hund mot den konge han hadde sveket, men hvis urgamle kongerett han ikke et øyeblikk kunne komme utenom. Hva ville de ikke ha gitt for å få ham fjernet og hva gjorde de ikke for å oppnå det. Tyskerne følte dunkelt at det eksisterte en forbindelse mellom kongen og selve den norske selvstendighetside, hvor nåtid og fortid møttes i et uordelig samvirke mellom 7. juni gjerningen og Håkon Håkonssens kongstanke. I forholdet mellom det norske folk og kongehuset var det noe eget, improvisert, som iblandt rent spontant kom til uttrykk, som hin ettermiddag Kronprinsen trådte fram på balkongen sammen med Kronprinsesse Märtha etter inntoget.

I en tid da så meget glir ut og svikter omkring oss, er det av uvurdelig betydning for oss i monarkiet som institusjon å eie en solid og samlande kjern som hvis røtter trenger dypt ned i vårt folks historie. En garanti har vi - den at over alle personlige og private interesser står en mann høyt og såværent nok til å kunne neglisjere dem alle og uten bihensyn konsentrere seg om arbeidet for sitt folk. Hvis de to byggende viljer, Kongens og folkets virkelig kunne møtes og samarbeide i et organ som var et fullverdig uttrykk for Kongens valgspråk og hjemmefrontens enhet - og hvorfor skulle ikke det være mulig - skulle vi på tross av alle mindre hyggelige varsler allikevel kunne se framtiden imøte med noe av den ro som alltid har preget Kong Håkon.

KULTUR

I tilslutning til de tyske uttalelser om motstandernes "barbari", kan det være av interesse å se en italiensk uttalelse fra forrige verdenskrig, før Italia ennå hadde bestemt seg til å gå med i krigen på alliert side:

"...likeoverfor et slikt syn (Belgias plyndring) er dette som heter russisk barbari for ingenting å regne. Det verste barbari er ikke ubrukte og dunkle krefters utbrudd, primitivt i deres vanvittige elan, men det med kaldt hode å utpanske midler til medmenneskers nedslakting, det å sette mordinstinktene i system, det metodi å forberede tvedraktens elementer arrangert for senere å legitimere krigen...."

Om noen noensinne har satt mordinstinktene i system, måtte det være Hitler; han som med tysk grundighet har tatt barn og ungdom fra foreldre og hjem, for å infisere dem med den rette ånd alt fra de tidligste år. Og hvilken ånd! Historien er forfalsket, moralen tilsmusset, Nietzsches betendte filosofi er hevet til skyene, maktsyke og kampinstinkt er framelsket, og all individualisme søkt kvalt. Slik vil Tysklands fører skaffe seg en nasjon som kan brukes til hans aller hesligste formål. Jo, Tyskland er sannelig et kulturland: Das Land der Dichter und Denker.

TIL ALLE OFFENTLIGE TJENESTEMENN.

I rdag den 27. mai i år ble alle tjenestemenn i Kirkedepartementet forelagt følgende 2 spørsmål:

1. Tar De bestemt og uten noe som helst forbehold avstand fra den avtale mellom emigrantstyret i London og Sovjet-Samveldet som åpner adgangen til å besette vårt land med den røde hær.

2. Vil de slutte og la den felles nasjonale bestrebelses for å sikre fedrelandet, og i deres stilling yte etter evne i kampen mot bolsjevismen, og arbeidet for Norges nyreisning.

Det ble gitt tjenestemennene en halv times frist med besvarelsen og det store flertall viste tydelig sin holdning ved ikke å svare i det hele tatt. Noen ganske få lot seg dupere av sine NS-sjefer og svarte.

I nær-framtid skal de fleste offentlige tjenestemenn forelegges de samme spørsmål, og vi må kreve at alle som en unnlater å svare. Her trengs det ingen unnskyldning for ikke å svare. Det er i tilfelle tilstrekkelig å peke på at spørsmålene ikke har noe med ens tjenesteplikt å gjøre, og at man overhode avholder seg fra å avgi politiske uttalelser.

NYHETER FRA NORGE.

Norsk Himmler. Fylkesfører Astrup fra Bergen er ankommet til Oslo. Han har ambisjoner om å bli Norges Himmler så vi kan bli selvforsynte også på dette område.

Det forlyder at Astrup skal ta seg av tvangsmobiliseringen.

Astrup var i samme bil som Lunde under sistnevnte kjøretur utfor en brygge på Vestlandet. Astrup slapp imidlertid fra det med livet. Han er et hensynsløst og grusomt menneske, og er således vel kvalifisert til sin stilling.

Slaget på Eina. Det foreligger fullstendig Wehrmachtbericht med beretning om "kampene" på Eina: "Bandittene hadde store tap". Dette er samme tone som om partisanstridene i andre land.

Rassiene fortsatter. Kl. 1 natt til søndag foretok hirdfolk russia i samme kvartal som apotek Bion i Bygde Alle. De hadde store busser stående utenfor kvartalet.

NYHETENE SØNDAG.

Italia. Etter å ha erobret Volletri og Valmontone har den 5. armés tropper rykket inn i forstedene til Rom. En kolonne rykker fram langs Via Casilina og en annen ned langs skråningene fra Albanerfjellene mot byen. Den siste tyske forsvarslinje som gikk gjennom Albanerfjellene er brutt på flere steder og amerikanske tropper kunne omgå tyskernes nordre flanke og kjøre fram langs Via Casilina. 5. arme gikk over selve Albanerfjellene og kunne rykke fram de siste kilometer til Roms porter. Det ble utkjempet usedvanlig heftige kamper i Albanerfjellene. En korrespondent skriver fra kampene her: Det er et drønnende helvete av kanon-, mitraljose- og granatill. Krigen er en artilleri- og ingeniørkrig med infanteriet som ryggrad i angrepene, og de menige tomies som marsjerer til fots har stjerneverollen i denne harde og bitre framrykning. - Amerikanske tropper har inntatt Cave 7 km. N for Valmontone. Tyskernes tilbaketog fra Frasquinone er avskåret, og S for Via Casilina er all tysk motstand opphørt. 8. arme har inntatt byene Ferentino, Veroli og nærmer seg Alatri. Tyskernes tvinges tilbake mot Apenninene av de framrykkende allierte armeer. Franske tropper har inntatt

Colle Ferro. Den 5. arme tok igår ytterligere 1.000 fanger, og dermed er det samlede antall fanger som denne arme har tatt, kommet opp i 15.000. Genral Alexander uttaler i en kunngjøring til befolkningen lørdag: "Befrielsen forestår. Rydd Roms gater så våre tropper kan gå fri passasje. Det er av stor betydning at de allierte tropper kan rykke gjennom byen uten opphold for å forfølge tyskerne som rykker nordover."

Følgende kommunike ble utsendt lørdag: De allierte regjeringer og de allierte militære myndigheter er fast bestemt på å ta alle de forsiktighetsregler som står i deres makt og så langt det lar seg forene med militære krav å spare befolkningen i Rom og historiske og religiøse verdier. Hvis tyskerne bestemmer seg for å forsvare byen, må dog de allierte ta tilsvarende forholdsregler for å kaste dem ut.

B.B.C.'s korrespondent telegraferte lørdag ettermiddag om kampene ved Rom: En tykk varme-dis dekker hele landskapet på denne varme juledag. Fienden gjør fremdeles motstand. I hele formiddag har våre tropper strømmet fram langs Via Casilina. På begge sider er veien tettepakket med italienere som klapper i hendene for hver vogn som rykker forbi, og det blir kastet sigaretter til soldatene. Tyskernes retrett var på sine steder så rask at våre tropper kunne rykke fram gjennom distrikter som nesten ikke var ødelagt. Et sted møtte de et brudedefølge som kom like fra kirken.

Russland. Det meddeles: En stor styrke strategiske bombefly angrep fredag romenske mål utpekt av våre allierte. Flyene kom fra Italia og fortsatte deretter videre til Russland. Den røde hærs framrykning har brakt det område den opererer over innenfor rekkevidde av de amerikanske og britiske flyplasser. For å sikre at de rette mål blir angrepet er det etablert direkte kontakt mellom de forskjellige staber. De operasjoner som nå er foretatt betegner det første størstilte samarbeid mellom de allierte på dette område. Det har iukevis vært arbeidet med å få de nye flyplasser i virksomhet, og de har nå full besetning. En overenskomst om de nye baser ble inngått under Moskva-konferansen, og de nærmere enkeltheter ble utarbeidet i Teheran.

Dagens kommunike fra Moskva meddeler at nye tyske angrep er slått tilbake N og NV for Jassy. Tyskerne har ført fram nye panserstyrker. Det meldes om samarbeide mellom russerne og amerikanerne på de russiske baser at umiddelbart etter at flyene var landet ble tankene fylt og mekanikere undersøkte maskinene grundig som forberedelse til neste angrep.

Vestfronten. Amerikanske fly angrep lørdag og søndag mål i Boulogne - Pas de Calais-området. Det britiske flyvåpen angrep inatt mål på franskekysten og Ludwigshafen. Alle fly vendte tilbake. Tyske transportler i Frankrike, Belgia og Nederland ble angrepet. Blant målene lørdag var tyske radioanlegg. Det tyske radionett ble for en stor del ødelagt.